

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Žurnāla "Latvijas Lopkopis" maija numurā 2
- Veicinās ar lauksaimniecību nesaistītas aktivitātes 2
- Kā atgūt iedzīvotāju ienākuma nodokļa pār maksu par 2016. gadu 4
- "Rūķīšu tēja" uzsāk eksportu uz Lielbritāniju 5
- Zālēdāju projekta fermu dienas 2017. gadā 6
- Stājušies spēkā noteikumi inovāciju jeb jaunrades projektiem 7
- Ziemāju ražas prognozes – iepriekšējā gada līmenī 7
- LED lampu un citu tehnoloģiju uzvaras gājiens 8
- "Daugavkrasts" – par labu ideju un aktīvu iesaistīšanos 10
- Stopiņi un Salaspils vairo skaisto 10
- "Sernikon" – atbalsts uzņēmējiem un iedzīvotājiem 11
- Vasarā mežā jāpievērš uzmanība meža kaitēkļiem 12
- EK pagarina pieteikšanās termiņu tiešmaksājumiem 13
- Sviesta cenai – rekordi 13
- Atbalsts ES augļu un dārzeņu ražotāju organizācijām 13
- Svarīgākie datumi, kuras lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2017. gada jūlijā 14
- Cūku pupu renesanse 14

Foto: Iveta Tomsone

AKTUALITĀTES

PASAULES EKONOMIKA LIEK LAUKOS CELT RAŽĪGUMU

Foto: Iveta Tomsone

LLKC piedāvājumā "Traktordienā 2017" – gan speciālistu konsultācijas augkopībā un lopkopībā, gan jaunās paaudzes iesaiste veiklības spēlēs

Kāda ir dažādu saimniekošanas veidu ekonomika? Kāda ir globālā tirgus attīstība? Cik ilgi vēl būs izdevīgi ieguldīt? Šie un vēl virkne citu jautājumu izskatīti LLKC rīkotajā seminārā "Viedā lauksaimniecība praksē", kas notika maija beigās Traktordienas ietvaros Tērvetē.

Ja vēlaties ieguldīt saimniecības attīstībā, ir pēdējais laiks to darīt, – šāda atziņa ne reizi vien izskanēja seminārā "Viedā lauksaimniecība praksē" laikā, kas notika šī gada "Traktordienas 2017" ietvaros Tērvetē. Bez ieguldījumiem neiztikt, ja ir vēlme celt efektivitāti un noturēt darbaspēku, kam nāksies celt algas.

► 3. lpp.

AKTUALITĀTES

ŽURNĀLA “LATVIJAS LOPKOPIS” MAIJA NUMURĀ

Ja vēlaties izdzīvot ilgtermiņā, tad vienīgā izeja ir apvienoties kooperatīvā, kas pievieno vērtību zemnieku ražotajai produkcijai un pārdod to tirgū, tā žurnāla “Latvijas Lopkopis” maija numurā saka Eiropas kooperatīvu apvienības COGECA viceprezidents, Lietuvas lauksaimnieku pārstāvis Mindaugs Maculevičs.

Viņš skaidro globālās norises lauksaimniecībā, kooperācijas priekšrocības un vērtē Baltijas lauksaimnieku spējas apvienoties savu interešu aizsardzībai. M. Maculevičs: “Tie, kuri domā, ka biznesmeņiem ļoti rūp zemnieku bizness – aizmirstiet! Tikai pašu rokās ir tas, kā dzīvosim nākotnē.”

Žurnālā lasiet arī ekonomista Andra Miglava rakstu par vairāku piena kooperatīvu gada laikā radīto apvienošanās platformu un tās mērķiem. Šobrīd par apvienošanās diskusijas turpina kooperatīvi “Pieņa ceļš” un “Mārsava”, aicinot tiem pievienoties arī citus piena ražotāju kooperatīvus. Turpat arī informācija par Valsts kontroles veikto revīzijas ziņojumu “Vai Eiropas Savienības fondu un valsts atbalsta finansējums piena nozarei sekmējis tās attīstību?”

Saimnieku pieredzes rubrikā šoreiz vairāki stāsti. Viens no tiem – par Alūksnes novada z/s “Kadiķi” saimnieku Mārtiņu Augstkalnieti,

kurš apsaimnieko 1700 ha zemes un kura ganāmpulkā ir 80 slaucamās govis. Par savvaļas dzīvnieku turēšanas īpatnībām stāsta lieliskais lauksaimnieks no Litenes Gunārs Ciglis. Viņš saimnieko Pededzes palienas pļavās, kur ar Eiropas Lielo zālējāņu programmas gādību 250 ha platībā ganās ‘Hailander’ liellopi un ‘Polski konik’ savvaļas zirgi. Savukārt par piena aitū turēšanas niansēm pieredzē dalās Bauskas novada jaunā lauksaimniece Iluta Straģe. Viņai pagaidām ir 22 slaucamas aitiņas, taču pāris gadu laikā slaucamo dzīvnieku skaitu ganāmpulkā plānots palielināt vismaz līdz 50. Jau šosezon pircējiem tiek piedāvāti vairāki aitū piena produktu veidi – saldējums, jogurts, siers.

Sākoties ganību sezonai, “Latvijas Lopkopis” lasiet vairākus rakstus par ganību apsaimniekošanu. LLKC Lopkopības nodaļas vadītāja un žurnāla nozaru redaktore Silvija Dreijere sniedz padomus par to, cik zemu pļaut zāli, kā arī iesaka dažādas ganīšanas stratēģijas gaļas lopu audzētājiem. Savukārt LLKC lopkopības konsultante un Jēkabpils biroja vadītāja Ziedīte Bimšteine izvērtē ganību perioda riskus. Piena lopu audzētājiem interesants būs Silvijas Dreijeres raksts par to, kā tehnoloģijas ietekmēs govju aprūpi nākotnē.

Ikvienam lauksaimniekam lietderīgs

būs Latvijas olu ražotāju asociācijas pārstāves Solvitas Gulbes apskats par populārākajām dējējvistu šķirnēm. Savukārt zirgkopības entuziastiem būs interesanti izlasīt žurnālistes Daces Milleres rakstu par Ciblas novada “Raganiņu” saimnieces Sandras Soikānes aizraušanos ar rikšotājiem.

Kā ierasts, žurnālā arī aktuālās nozares ziņas no Latvijas un pasaules, lauksaimnieku aptauja, ieteikumi saimnieku veselībai, recepte un, protams, anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu “Latvijas Lopkopis” iespējams abonēt VAS “Latvijas Pasts” pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski “Latvijas Pasts” mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.pasts.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2017_gads/

Žurnālu var iegādāties arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā Ozolniekos. **II**

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

VEICINĀS AR LAUKSAIMNIECĪBU NESAIŠTĪTAS AKTIVITĀTES

Pēc Lauku atbalsta dienesta (LAD) mājaslapā publicētās informācijas, 2017. gada vasarā Lauku atbalsta dienestā plānota atklātu projektu iesniegumu pieņemšana pasākumā “Atbalsts ieguldījumiem ar lauksaimniecību nesaistītu darbību radīšanā un attīstīšanā”.

Pasākuma mērķis ir veicināt ar lauksaimniecību nesaistītu saimniecisko darbību un nodarbinātību lauku teritorijā, kā arī dažādot ar lauksaimniecību nesaistītas aktivitātes, lai attīstītu alternatīvus ienākumu avotus un palielinātu ienākumu līmeni lauku reģionos. Infor-

mācija pieejama: <http://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/projekti-un-investicijas/lap-investiciju-pasakumi/>.

Pasākumu iespējams īstenot Latvijas teritorijā, izņemot republikas nozīmes pilsētas un novadu teritoriālās vienības – pilsētas, kurās ir vairāk nekā 5000 iedzīvotāju.

Ir iespēja izmantot atbalstu sekojošām aktivitātēm:

1. Ar lauksaimniecību nesaistītu darbību attīstībai – saimnieciskās darbības veicējiem, ja atbalsta saņēmējs attīsta esošo saimniecisko darbību tajā pašā nozarē un arī nozarē, kas tieši papildina esošo saimniecisko darbību un

ir saistīta ar to, lai efektīvizētu esošo saimniecisko darbību.

2. Ar lauksaimniecību nesaistītu saimniecisko darbību dažādošanai – lauksaimniekiem – saimnieciskās darbības veicējiem, kuru dzīvesvieta ir deklarēta lauku teritorijā, kā arī individuālam komersantam vai juridiskai personai, kuras adrese ir lauku teritorijā, ja tie ražo lauksaimniecības produktus (izņemot zivsaimniecības produktus) un pēdējā noslēgtajā gadā no lauksaimnieciskās darbības ir guvuši ieņēmumus ne mazāk kā 51% no kopējiem ieņēmumiem.

► 13. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Foto: Iveta Tomsone

Foto: Iveta Tomsone

► 1. lpp.

LLKC valdes priekšsēdētājs Mārtiņš Cimermanis, skaidrojot lauksaimniecības nozaru ekonomiku, atzina, ka liela mērā esam uz pareizā ceļa, jo īpaši augkopības sektorā, kas vairumā saimniecību strādā ar pietiekami labu rentabilitāti. Tas, pateicoties faktam, ka izaudzēto iespējams pārdot par pasaules cenām, ko nodrošina spēcīgā kooperācija. Šajā sektorā vēl atliek tikai turpināt darbu pie ražības celšanas un labākas tehnikas jaudu nodrošinājuma mazākās saimniecībās, par kādām uzskatāmas 80% saimniecību valstī.

Ne tik veiksmīgi ekonomiskie rādītāji ir lopkopības sektorā. Piena lopkopība vājās kooperācijas un neefektīvās pārstrādes dēļ joprojām cieš no tirgus svārstībām, kā rezultātā pārāk lieli līdzekļi jātērē no ES un valsts budžeta nozares uzturēšanai tai nelabvēlīgos tirgus brīžos. Arī gaļas lopkopības sektorā, kaut arī situācija pakāpeniski uzlabojas, valda pārāk liela atkarība no subsīdijām. M. Cimermanis uzsver – joprojām jāstrādā pie efektivitātes celšanas. Jo īpaši tādēļ, ka šogad resursu cenu kāpuma dēļ pieaugs ražošanas pašizmaksa.

Par to, ka zemo cenu periods tuvojas noslēgumam, pārliecināts arī eko-

nomists Mārtiņš Kazāks. Par globālās ekonomikas augšanu liecina vairāki rādītāji. Pirmkārt, tie ir bezdarba rādītāji. Lielākajās ekonomikās – Vācijā, ASV un Liebritānijā – bezdarba rādītāji ir zemākie, kādi bijuši pēdējos piecos gados. Tas nozīmē – aug pieprasījums pēc darbaspēka un tātad – pieaug algas. Tām kāpjot, palielinās patēriņš un pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem. Latvijai, kuras ekonomika ir lielā mērā atkarīga no eksporta, tā ir laba ziņa.

Eirozona valstīs ne viss ir spīdoši, piemēram, Grieķijā un Spānijā ekonomika joprojām stagnē un bezdarba rādītāji ir salīdzinoši augsti, attiecīgi 20 un

Uzgriez jautājumu, atbildi pareizi un saņem dāvanu. LLKC standā eksaminētājas lomā – Valsts Lauku tīkla projektu vadītāja Vija Veisa

Traktordienā bija aplūkots plašs jaunākās traktortehnikas un aprīkojuma klāsts

18%. Lai palīdzētu atpalcējiem jaunu darbavietu radīšanā, Eiropas Centrālā banka pagaidām atturas no procentu likmju palielināšanas aizdevumiem. Mārtiņš Kazāks ir pārliecināts, ka vēl šogad un nākamgad EIRIBOR likmes svārstīsies robežās no -1 līdz -1,5%. Tātad – ieguldīt būs izdevīgāk, nekā turēt naudu bankā, kuras vērtību ar katru dienu mazina inflācija.

Ekonomikai augot, sagaidāms, ka pieaugs resursu izmaksas. Tiesa, prognozes turpmākajam pusotram gadam liecina, ka ievērojamu lēcienu cenās nebūs. M. Kazāks ir pārliecināts, ka globālais pārtikas cenu indekss saglabāsies stabils, bez būtiskiem lēcieniem vai kritumiem. Degvielas cenas gan turpināšot pieaugt. Naftas cenas no zemākā cenu punkta 27 eiro par barelu pirms pusotra gada šī gada beigās sasniedzot 60 eiro par barelu. Tiesa, ar nosacījumu, ja naftas ražotāju valstu kartelis OPEC ievēros norunu par naftas ieguves apjomu mazināšanu. Pieredze rāda, ka šīm valstīm norunu turēšana nav lielā cieņā. Ja naftas cenas kāps, atbilstoši tai pieaugs arī pārējo izejvielu, tajā skaitā minerālmēslu cenas.

Lai kā arī neizskatītos no katra individuāla saimnieka redzes punkta, ekonomisti secina, ka arī Latvijā ekonomika aug, ar ātrumu vidēji 4% gadā. No šī gada vērojams būtisks kāpums investīciju ieplūdē dažādos tautsaimniecības sektoros, īpaši būvniecībā. M. Kazāks vērs lauksaimnieku uzmanību uz to, ka, kļūstot pieejamai struktūrfondu naudai, būvniecības sektors pievilinās reģionos, tajā skaitā lauksaimniecības nozarē strādājošos. Tātad – lai lauksaimniecība turpinātu izaugsmi un nezaudētu cilvēkus – jāklūst ražīgākiem un jāmaksā vairāk darbaspēkam. **■**

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

LLKC sabiedrisko attiecību speciāliste Liega Ozola iejūtas gana lomā, gan aicinot iemēģināt roku govju slaukšanā, gan veicot aptauju, kādus vārdus dot LLKC govīm

Foto: Iveta Tomsone

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

KĀ ATGŪT IEDZĪVOTĀJU IENĀKUMA NODOKĻA PĀRMAKSU PAR 2016. GADU

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) atmaksu var saņemt tikai tie, kuriem gada laikā ir veikti vai jāveic IIN maksājumi. Visbiežāk tie būs algota darba darbinieki, pensiju saņēmēji, arī saimnieciskās darbības veicēji, kuriem jāmaksā IIN par saimniecisko darbību.

IIN atmaksu var saņemt, ja:

- veikti maksājumi par ārstniecību;
- veikti maksājumi par izglītību, tai skaitā jaunums – par bērnu interešu izglītību;
- veikti ziedojumi un dāvinājumi;
- veiktas iemaksas privātajos pensiju fondos;
- veikti dzīvības apdrošināšanas (ar uzkrāšanu) maksājumi;
- jāpiemēro autoru izdevumi;
- pienākas lielāks neapliekamais minimums nekā darba vietā piemērots (no 2016. gada jaunums – diferencētais neapliekamais minimums);
- darba vietā nav piemēroti visi papildus atvieglojumi par apgādībā esošām personām u. c.

Lai saņemtu atmaksu, ir jāsagatavo gada ienākuma deklarācija (deklarācija). Varbūt varētu šķist, ka termiņš bija 1. jūnijs, bet gribu nomierināt, – 1. jūnijs attiecas tikai uz tiem, kam deklarācija bija jāgatavo obligāti, pārsvarā – saimnieciskās darbības veicējiem. Ja deklarāciju gatavo brīvprātīgi, lai saņemtu pārmaksas atmaksu, tad to var izdarīt 3 gadu laikā. Tātad, šogad var iesniegt deklarāciju par 2014., 2015. un 2016. gadu. Par 2016. gadu var sniegt, līdz 2019. gadam ieskaitot.

Valsts ieņēmumu dienesta (VID) mājaslapā ir pieejams plašs skaidrojošais materiāls, kas atrodas sadaļā “Nodokļi/Iedzīvotāju ienākuma nodoklis/Informatīvie un metodiskie materiāli/Nodokļa piemērošanas kārtība/Methodiskais materiāls „Attaisisnotie izdevumi – piemērojams 2016. gada ienākumam””.

Kā arī, ja izdodas, var zvanīt uz VID konsultatīvo tālruni 67120000, kur jums sniegs skaidrojumu par deklarācijas aizpildīšanu.

Gada laikā noteikti ir jāsaglabā attaisnojuma dokumenti – čeki, kvīti, maksājuma uzdevumi un citi, uz kuriem jābūt attiecīgās personas vārdam, uzvārdam, personas kodam.

Piezīmes par izglītības un ārstniecības izdevumiem

Šiem izdevumiem ir limits – deklarācijā uzrādāmi visi attaisnotie izdevumi, bet 2016. gadā no tiem tiks attiecināti tikai 215 eiro vienam cilvēkam. Ja izdevumu bijis vairāk par šo summu, – tos varēs attiecināt nākamā piecu gadu laikā. Ierobežojums 215 eiro neattiecas uz plānotajām operācijām, zobārstaizdevumiem, pakalpojumiem, olšūnu punkciju un endoprotēzēm. Tos tāpat var pilnā apmērā attiecināt.

Pie ārstniecības izdevumiem piešķaita arī samaksu (paša maksātu) par veselības apdrošināšanas polises iegādi (bez uzkrāšanas).

No ārstniecības izdevumiem ne visi ir iekļaujami. Iekļauj tikai, ja pakalpojumu sniegusi ārstniecības personu reģistrā reģistrēta un sertifikātu saņēmusi persona. Izdevumus par zālēm neiekļauj.

Deklarācijā EDS katrs attaisnojuma dokuments jāievada atsevišķā rindā, kā arī jāpievieno klāt dokumenta kopija. Ja dokumentu daudz, tas varētu būt darbietilpīgi, bet, ko tikai neesam gatavi darīt, lai iegūtu vairāk naudas!

Ārstniecības un izglītības izdevumus norāda deklarācijas D4 pielikumā.

Vienā deklarācijā var veidot vairākus D4 pielikumus, piemēram, par bērnu, vecāku, vīra, sievas un citu likumā atļauto personu izdevumiem, ja viņi vai kāds cits tos nav iekļāvis savā deklarācijā. Un katram atsevišķi piemēro limitu 215 eiro. Piemēram, saviem izdevumiem limits ir 215 eiro, bērna izdevumiem arī limits 215 eiro u. tml.

Piezīmes par ziedojumiem un dāvinājumiem, iemaksām privātajos pensiju fondos, dzīvības apdrošināšanu

Deklarācijā var iekļaut tikai tādas summas, kas ziedotas vai dāvinātas sabiedriskā labuma statusa organizācijām, budžeta iestādēm un politiskām partijām. Minētās summas norāda deklarācijas D sadaļā 08., 08.1. un 09. rindās.

Bet ir limits: ziedojumi + dāvinājumi + iemaksas pensiju fondos + dzīvības apdrošināšanas prēmijas kopā nedrīkst pārsniegt 20% no nodokļa maksātāja apliekamā ienākuma lieluma (deklarācijas D daļas 03. rindas).

Kā arī ir vēl viens ierobežojums –

iemaksas pensiju fondos un dzīvības apdrošināšanas prēmijas katras atsevišķi nedrīkst pārsniegt 10% no D daļas 03. rindas.

Piemērs

Fiziskā persona iemaksājusi 2016. gadā privātā pensiju fondā 250 eiro. Fiziskās personas gada apliekamais ienākums (D daļas 03. rinda) ir 1000 eiro. Deklarācijas D daļā 09. rindā var rakstīt tikai 100 eiro = 10% no 1000 eiro, nevis visu ziedoto summu 250 eiro.

Piezīmes par diferencēto neapliekamo minimumu

Līdz 2016. gadam bija samērā vienkārši – visiem vienāds neapliekamais minimums (NM), gada summa vienkārši nosakāma – mēneša minimums reiz 12. Bet tagad aprēķins kļuvis sarežģītāks. Par laimi, – pildot deklarāciju EDS, tas jau ir aprēķināts, bet, ņemot vērā, ka var būt kļūdas, vienmēr labāk ir sarēķināt arī pašam.

Nosakot nodokļa maksātāja gada diferencētā neapliekamā minimuma apmēru, ņem vērā visus nodokļa maksātāja gada ienākumus (tai skaitā ienākumus, kas apliekami ar samazinātu nodokļa likmi), izņemot likuma 9. pantā minētos neapliekamos ienākumus, saimnieciskās darbības ieņēmumus, par kuriem maksā patentmaksu, un ienākumu, par kuru maksā mikrouzņēmumu nodokli.

Ja 2016. gadā apliekamo ienākumu kopējais apmērs ir līdz 4560 eiro (ieskaitot) – vidēji mēnesī 380 eiro, tad, iesniedzot deklarāciju, piemēro maksimālo gada neapliekamo minimumu, kas ir 1200 eiro (darba vietā piemēroja tikai 75 eiro mēnesī x 12 mēneši = 900 eiro). Ja gada laikā gūtie ienākumi ir robežās no 4560,01 līdz 12 000 eiro – vidēji 380 līdz 1000 eiro mēnesī, piemērojams diferencētais minimums pakāpeniski samazinās – atkarībā no ienākuma apmēra.

Diferencētā NM aprēķināšanai 2016. gadā tiek ņemti vērā šādi rādītāji:

G_{max} – maksimālais gada neapliekamais minimums (1200 eiro);
koeficients 0,0403;

AI_{min} – gada apliekamā ienākuma apmērs, līdz kuram piemēro maksimālo gada neapliekamo minimumu (4560 eiro);

► 5. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

4. lpp.

AI – personas gada apliekamie ienākumi.

Diferencētais $NM = GNM_{max} - 0,0403 \times (AI - AI_{min})$.

Ja persona ir pensionārs, tai tiek piemērots pensionāra neapliekamais minimums. Diferencētā neapliekamā minimuma piemērošana uz šo personu neattiecas.

Ja ienākumu apmērs ir virs 12 000 eiro (vidēji virs 1000 eiro mēnesī), tad piemēro tikai minimālo neapliekamo minimumu, tas ir 900 eiro gadā.

2017. gadā jau būs citi skaitļi, bet par to nākošgad.

Piemēri

1. Ja persona guvusi algu 4500 eiro gadā (375 eiro mēnesī) un tai gada laikā piemērots NM 900 eiro (75 eiro mēnesī), tad var iesniegt deklarāciju, un 900 eiro vietā piemērot 1200 eiro (tas ir maksimālais NM) un saņemt atpakaļ nodokļa pāraksu vismaz 69 eiro (23% no 300 eiro, kas veidojas 1200-900);

Svarīgākais par neapliekamo minimumu 2016. gadā

(ja pieņem, ka ir algots darbs pilnu gadu, algas lielums pa mēnešiem vienmērīgs un gada laikā darba vietā NM piemērots, un nav citi attaisnotie izdevumi, kas dod tiesības uz IIN atmaksu)

Gada ienākumi (alga; peļņa no saimniecības; zemes iznomāšanas ienākums; noguldījumu % ieņēmumi; dividendes un citi apliekamie), eiro	Minimālais NM darba vietā gadā, eiro	Diferencētais NM, eiro	Atgūstamais IIN no NM pārrēķina, eiro
līdz 4560	900 (mazāk, ja maza alga)	1200	69 (vairāk, ja maza alga)
4560,01–12 000	900	900,17–1200	0,04–69
12 000,01 un vairāk	900	900	0

2. Ja persona guvusi algu 6000 eiro gadā (500 eiro mēnesī) un tai gada laikā piemērots NM 900 eiro (75 eiro mēnesī), tad var iesniegt deklarāciju un 900 eiro vietā piemērot diferencēto NM 1141,97 eiro, kuru nosaka šādi: $1200 - 0,0403 \times (6000 - 4560)$ un saņemt atpakaļ 55,65 eiro (23% no 1141,97-900);

3. Ja persona guvusi algu 12 600 eiro gadā (1050 eiro mēnesī) un tai gada laikā piemērots NM 900 eiro (75 eiro mēnesī), tad deklarāciju NM dēļ nav nozīmes sniegt (ja nav citi attais-

notie izdevumi), jo vairāk par 900 eiro nevar piemērot.

4. Pensionārs saņēmis pensiju 3385 eiro gadā. Deklarāciju NM dēļ var nesniegt (ja nav citi attaisnotie izdevumi), jo jau gada laikā pensijai piemēroti 2820 eiro pensionāra NM. **■**

Anda SKADIŅA,
LLKC Grāmatvedības un
finanšu nodaļas
vecākā speciāliste
e-pasts: anda.skadina@llkc.lv
tālrs. 63050226

FINANSES

“RŪKĪŠU TĒJA” UZSĀK EKSPORTU UZ LIELBRITĀNIJU

Dobeles novada zemnieku saimniecība “Rūķīšu tēja” uzsākusi produkcijas eksportu uz Lielbritāniju, un tas ir uzņēmuma pirmais nozīmīgs apjoma eksporta darījums.

Eksports uzsākts ar Attīstības finanšu institūcijas ALTUM jaunās valsts atbalsta programmas palīdzību, kas piedāvā eksporta garantijas jeb eksporta darījumu apdrošināšanu uz Eiropas Savienības valstīm. Pateicoties šai atbalsta programmai, vienā no lielākajiem britu veikalu tīkliem būs nopērkams Latvijā ražots ievārījums.

Pirmajā z/s “Rūķīšu tēja” produkcijas kravā uz Lielbritāniju ir 17 tonnas jeb vairāk nekā 57 tūkstoši ievārījuma burciņu ar 11 dažādām garšām. Plānots, ka drīz ievārījums būs nopērkams gan Londonā, gan arī citviet Anglijā. Lai jaunā eksporta prece būtu saprotama tās potenciālajiem pircējiem, uzņēmums ir izveidojis arī Lielbritānijas tirgum atbilstošus iepakojumus.

Raimonds Lignickis, z/s “Rūķīšu tēja” saimnieks: “Līdz šim mūsu saimniecībā ražoto produkciju bija iespējams iegādāties pārsvarā tikai

vietējā tirgū, eksporta apjoms bija minimāls. Taču līdz ar ieiešanu Lielbritānijas tirgū, kas ir noticis, pateicoties veiksmīgai sadarbībai ar ALTUM, eksporta apjoms burtiskā nozīmē ir simtkāršojies! Prognozēt, kā tālāk attīstīsies mūsu eksports, vēl ir pārāgri, jo šī ir pirmā šāda veida iespēja, kuru izmantojam, taču mēs viennozīmīgi raugāties uz to kā uz ļoti potenciālu biznesa izaugsmes iespēju.”

Reinis Bērziņš, ALTUM valdes priekšsēdētājs: “Prieks, ka Latvijas uzņēmumi ir veiksmīgi ne tikai vietējā tirgū, bet arī pietiekami ambiciozi, lai

iekarotu starptautisku arēnu. “Rūķīšu tēja” ir lielisks paraugs tam, kā salīdzinoši neliels uzņēmums ar valsts atbalsta palīdzību var sākt iekarot eksporta tirgu. Tagad, pateicoties ALTUM eksporta garantijai, arī citi uzņēmumi, eksportējot uz Eiropas Savienības valstīm, var to darīt ar drošības sajūtu, bez riska nesāņemt samaksu par savām precēm un pakalpojumiem. Rezultātā ieguvēji būs visi – gan eksportētāji, gan valsts ekonomika, gan arī sabiedrība kopumā.”

“Rūķīšu tēja” ir pirmais lauksaimniecības produkcijas ražotājs, kas izmantojis jauno ALTUM pakalpojumu – eksporta garantijas jeb pircēja nemaksāšanas risku apdrošināšanu uz ES valstīm. Līdz šim z/s “Rūķīšu tēja” ir izmantojusi arī citas ALTUM atbalsta programmas, piemēram, investīciju aizdevumu, kas izmantots augu pārstrādes ceha celtniecībai, kā arī apgrozāmo līdzekļu aizdevumu.

Plašāka informācija par ALTUM eksporta kredīta garantiju programmu atrodama šeit: <https://www.altum.lv/lv/pakalpojumi/eksporta-atbalsts/eksporta-kreditu-garantijas/par-programmu/>. **■**

Sandra Eglīte, ALTUM sabiedrisko attiecību speciāliste

LOPKOPĪBA

Foto: Dainis Arbidāns

LLKC Lopkopības kompetenču centrs turpina Zālēdāju projektu. Iepazīstinām ar šīgada izmēģinājumu tēmām un fermu dienu norises vietām. Iepriekšējā numurā stāstījām par pirmo piecu šīs sezonas fermu dienu saimniecībām, tagad – par turpmākajām.

27. jūlijs

Saimniecība: z/s "Dārznieki".

Saimniece: Ilga Bērtulsone.

Atrašanās vieta: Aizkraukles novada Aizkraukles pagasts.

Nozare: gaļas liellopu audzēšana.

Izmēģinājuma tēma: Virsauģu ietekmes vērtējums uz zemeņa attīstību sējas gadā un mēslošanas līdzekļu efektivitātes novērtējums daudzgadīgajos zālajos.

Konsultanti: LLKC Aizkraukles KB, Biruta Jansone (ZZI vadošā pētniece).

Mērķis: Novērtēt zālāju audzēšanas tehnoloģiju izvēli, lai nodrošinātu kvalitatīvas un ekonomiski pamatotas rupjās lopbarības bāzes nodrošināšanu lopkopības saimniecībā.

17. augusts

Saimniecība: z/s "Kalni".

Saimnieks: Oskars Tālbergs.

Atrašanās vieta: Talsu novada Valdgales pagasts.

Nozare: piena lopkopība.

Izmēģinājuma tēma: Precīzas ēdināšanas nozīme slaucamo govju ganāmpulkā, urīnviela kā proteīna izmantošanu ietekmējošais faktors.

Konsultanti: Inese Māla (LLKC Saldus KB), Antra Gražule (ēdināšanas speciāliste), Daina Jonkus (LLU profesore).

Mērķis: Veikt fizioloģiskajām vajadzībām atbilstoša slaucamo govju tipa ekonomisko un zootehnisko izvērtējumu, analizēt ēdināšanas tipa ietekmi uz produktivitāti un apkārtējo vidi.

21. septembris

Saimniecība: z/s "Ceļmalas".

Saimnieks: Gatis Gaumanis.

Atrašanās vieta: Burtnieku novada Ēveles pagasts.

Nozare: gaļas liellopu audzēšana.

Izmēģinājuma tēma: Simentāles šķirnes zīdītājgovju ganāmpulka kvalitātes analīze.

Konsultanti: Daiga Balčiņa (LLKC), Daina Kairiņa (LLU profesore).

Mērķis: Analizējot Simentāles tīršķirnes zīdītājgovju produktivitātes rādītājus un salīdzinot tos ar saimniecībā izaudzētiem un iepirktiem dzīvniekiem, noteikt ekonomisko izdevīgumu (pirmās atnešanās vecums, pēcnācēji, izmantošanas ilgums u. c.).

28. septembris

Saimniecība: SIA "Agro Kaķenieki".

Saimnieks: Vasīlijs Pravdivecs.

Atrašanās vieta: Dobeles novada Annenieku pagasts.

Nozare: piena lopkopība.

Izmēģinājuma tēma: Novietnes mikrofloras ietekme uz jaundzīvnieku veselību.

Konsultanti: Dainis Arbidāns (LLKC), Anda Valdovska (LLU VF).

Mērķis: Ar ekspresdiagnostikas metodēm noteikt biežākos teļu inficēšanās cēloņus atkarībā no sezonālītātes un novietnes mikroklimata, kas izsauc plaušu un gremošanas trakta saslimšanas teļiem 1 līdz 3 mēnešu vecumā. Aprēķināt tiešos zaudējumus, kas saistīti ar teļu mirstību no infekcijas slimībām. Infekcijas slimību ierobežošanas pasākumi, izmantojot gaisa atsvaidzināšanu.

6. oktobris

Saimniecība: SIA "Lāses AM".

Saimniece: Dace Antanoviča.

Atrašanās vieta: Kuldīgas novada Rumbas pagasts.

Nozare: gaļas liellopu audzēšana.

Izmēģinājuma tēma: Gaļas šķirnes vaislinieku pēcnācēju kvalitātes salīdzinājums.

Konsultanti: Anita Siliņa (LLKC), Daina Jonkus (LLU profesore).

Mērķis: Izvērtēt dažādu vienas šķirnes vaislinieku pēcnācējus. Noteikt faktorus, kas ietekmē pēcnācēju rādītājus vienādos apsaimniekošanas apstākļos.

Informāciju par pieteikšanos konkrētajām fermu dienām varēsiet atrast LLKC mājaslapā www.llkc.lv.

Anita SILIŅA,
LLKC Lopkopības kompetenču centra vadītāja
e-pasts: anita.silina@llkc.lv
tālr.: 63050220

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKCLV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

INOVĀCIJAS

STĀJUŠĪES SPĒKĀ NOTEIKUMI INOVĀCIJU JEB JAUNRADES PROJEKTIEM

Stājušies spēkā Ministru kabineta noteikumi par atbalstu jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrādei.

“Latvijas Vēstnesī” publicēti un no 13. maija stājušies spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr. 222 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība 16. pasākuma “Sadarbība” 16.1. apakšpasākumam “Atbalsts Eiropas Inovāciju partnerības lauksaimniecības ražīgumam un ilgtspējai lauksaimniecības ražīguma un ilgtspējas darba grupu projektu īstenošanai” un 16.2. apakšpasākumam “Atbalsts jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrādei” atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā”.

Lauku atbalsta dienests pēc saskaņošanas ar Zemkopības ministriju izsludinājis projektu iesniegumu iesniegšanas kārtu, nosakot termiņu no 1. līdz 31. jūlijam

Jau iepriekšējā “Lauku Lapas” numurā tika stāstīts par to, ka saskaņā ar noteikumiem prioritāri uz atbalstu varēs pretendēt potenciālās EIP darba grupas un sadarbības partneri, kuru jaunrades idejas būs saistībā ar kādu no noteikumu 4. punktā minētajām tēmām, uzmanību vēršot uz dažādiem

vides saudzēšanas un piesārņojuma samazināšanas veidiem, saglabājot resursus un veicinot to efektīvāku izmantošanu. Būs iespējams īstenot projektus, kas varētu veicināt lauksaimniecības vai mežsaimniecības nozaru attīstību, tai skaitā arī pilna ražošanas cikla nodrošināšanai, pievienotās vērtības radīšanai, pārtikas un īso piegādes ķēžu stiprināšanai.

Būtiski projektu iesniedzējiem šī pasākuma kontekstā arī izprast, ka saskaņā ar noteikumiem Nr. 222, sadarbība veidojas tad, ja vismaz divas neatkarīgas puses sadarbojas, lai apmainītos ar zināšanām vai tehnoloģiju, vai sasniegtu kopīgu mērķi, pamatojoties uz darba dalīšanu un kopīgi nosakot sadarbības projekta virzienu, dodot ieguldījumu tā īstenošanā un dalot projekta risku un rezultātus. Pētniecības pakalpojumu sniegšana netiek uzskatīta par sadarbību. Ja kāds no sadarbības partneriem pārtrauc savu darbību EIP darba grupā vai atbalsta saņēmēju grupā apakšpasākumā 16.2., to aizvieto ar citu līdzvērtīgu partneri, kas pārņem aizstājamā sadarbības partnera saistības un pienākumus.

Noteikumos paredzēts, ka projekta atbalsta intensitāte ir 90 procenti no attiecināmo izmaksu summas, līdz ar

to sadarbības partneriem kopā jānodrošina atlikušie 10 procenti. Kāds no partneriem projektā var iesaistīties arī, nodrošinot produktīvās investīcijas, piemēram, tehniku, iekārtas un aprīkojumu, ko izmanto saimnieciskajā darbībā. Produktīvās investīcijas īpašnieks nedrīkst pārtraukt savu līdzdalību projektā.

Projekti, kas vērsti uz jaunradi, turpmākajā laikā varētu diezgan nopietni ietekmēt lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstību, un ir svarīgi, lai projektos iesaistītos lauksaimnieki un mežsaimnieki, ar praktiskajām zināšanām veicinot maksimālus ieguvumus no projektu rezultātiem gan EIP darba grupu, gan atbalsta saņēmēju kontekstā.

Smelties idejas saviem projektiem un uzzināt, kāda veida projektus jau veic citās Eiropas Savienības dalībvalstīs, iespējams šeit: <http://ejuz.lv/e40>.

Ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 222, kā arī nepieciešamajām veidlapām var iepazīties: <http://ejuz.lv/e41>.

AUGKOPĪBA

ZIEMĀJU RAŽAS PROGNOZES – IEPRIEKŠĒJĀ GADA LĪMENĪ

Ziemāju graudaugi visā Latvijā izskatās labi, – lauki ar lielāko ražas potenciālu jau ierasti vērojami Zemgalē, liecina Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) pirmā šīs sezonas oficiālā ražas prognozēšana maija beigās.

LLKC speciālisti secinājuši, ka ar ziemāju graudaugiem 2016. gada rudenī valstī kopumā apsēts par aptuveni 24 tūkstošiem ha mazāk nekā 2015. gada rudenī, kad ziemāju graudaugi aizņēma 377,6 tūkstošus hektāru. 2016./2017. gadā ziemāju graudaugu sējumi kopumā aizņems 353,3 tūkstošus hektāru (Centrālās statistikas pārvaldes informācija).

Joprojām visvairāk no ziemājiem ir iesēti ziemas kvieši – 311 tūkst. ha,

rudzi – 32 tūkst. ha, kam seko tritikāle un ziemas mieži (attiecīgi 6,9 un 2,9 tūkst. ha). Ņemot vērā ziemas rapša audzēšanas ienesīgumu, par spīti 2016. gada augustā piedzīvotajiem nepateicīgajiem laika apstākļiem, ziemas rapsis kopumā iesēts vairāk nekā citus gadus – 82,4 tūkst. ha.

Aizvadītā gada lietainais rudens ievērojami kavēja ražas novākšanu un līdz ar to arī ziemāju sēju. Tomēr pašlaik šie lauki visā Latvijā izskatās apmierinoši.

Oskars Balodis, LLKC Augkopības nodaļas vadītājs: “Ziemāju ražas apjomus noteikt maijā nav vienkārši, jo priekšā vēl ir izaicinājumu pilnais vasaras augšanas periods, – augus var ietekmēt sausums, negaisi un krusas, kas sējumus gulda veldrē, kaitēkļi un slimību uzbrukumi, kā arī pats galve-

nais – tas, kāds būs ražas novākšanas periods. Vēsā aprīļa un maija sākuma dēļ veģetācija aizkavējusies par aptuveni 7–10 dienām. Pašreiz zied ziemas rapsis, tam veidojas jaunie pāksteņi, un par labu nāk mēreni siltie laika apstākļi, kas šo procesu nesteidzina.”

LLKC vērojumi arī liecina, ka 2016. gada rudens vēlākie sējumi atšķiras no agrāk sētajiem, – tie ir vairāk pakļauti sausuma nelabvēlīgākai ietekmei, kā arī tie cerojuši vājāk. Tādējādi maija lauka apskates rezultāti rāda, ka ziemas kviešu ražība būs aptuveni 4,3 t/ha (2016. gadā novāca 4,8 t/ha), rudziem – 3,4 t/ha (2016. – 3,8 t/ha), tritikālei – 2,9 t/ha (2016. – 3,4 t/ha) un ziemas rapsim – 3,0 t/ha (2016. – 3,2 t/ha).

Informāciju sagatavoja **Ilze Rūtenberga-Bērziņa**, LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

DĀRZKOPĪBA

LED LAMPU UN CITU TEHNOLOĢIJU UZVARAS GĀJIENS

SIA “Getliņi EKO” gurķu siltumnīca ir pirmā siltumnīca pasaulē, kur papildu apgaismojumam izmantotas tikai LED lampas.

Kopā ar Latvijas lielāko siltumnīcu īpašniekiem un darbiniekiem 2015. gada rudenī man bija iespēja doties uz Poliju komandējumā. Braucienu organizēja biedrība “Latvijas Dārznieks”. Polijas Lauksaimniecības institūts rīkoja konferenci “Gurķu un tomātu audzēšanas inovācijas siltumnīcās”. Interesantas bija prezentācijas, bet vēl saistošāka, pateicoties “Philips” kompānijas pārstāvim, starp citu, latvietim, bija iespēja iepazīties ar eksperimentālo siltumnīcu saimniecību. Tajā tiek veikti pētījumi ar siltumnīcu tomātiem, gurķiem un papriku. Papildu apgaismojums vienmēr ir nodarbinājis siltumnīcu produkcijas audzētājus. Tādēļ izmēģinājumos varēja apskatīt dažādus gaismošanas variantus: tikai ar nātrija lampām, nātrija kopā ar LED lampām un tikai ar LED lampām. Toreiz galvenās atziņas bija, ka ražas pieaugums veidojas, tikai LED lampu cenām ir jāpamainās uz leju par 10–20%, un to uzvaras gājiens var sākties. Jau daļa no brauciena dalībniekiem palika domīgi un iekšēji pieņēma lēmumu, ka noteikti kādā attīstības posmā nonāks līdz LED lampu izmantošanai.

Getliņi – pirmie pasaulē

Ko tad īsti pirmie pasaulē paveikuši SIA “Getliņi EKO” ar vienmēr inovatīvu ideju generatoru Guntaru Strautu priekšgalā? Mazliet vēstures un vides lirikas. Lai arī daudzi teiks, ka šajā uzņēmumā tiek nodrošināti “īpaši” apstākļi ražošanai, tomēr nevar noliegt, ka tieši šis uzņēmums ir celmlauzis daudzās lietās. Ideja, ka atkritumu poligonā var iegūt biogāzi, kuru savukārt sadedzinot var iegūt siltumu, kuru tālāk var izmantot siltumnīcas produkcijas ieguvei, dzima tieši tur. Zemas kvalitātes metāna gāzes sadedzināšanas turbīna, kas ražo elektrību, arī darbojas tieši tur. Jā, daudz ko nosaka nauda, bet šeit vismaz ir redzams, ka tai ir reāls pienesums labākai atkritumu apsaimniekošanai, progresam un videi

Foto: Māris Narvils

draudzīgākas produkcijas ieguvei. Lai katrs mēs padomātu, cik ekonomiski un videi draudzīgi dzīvojam. Tādēļ es pat teiktu, ka ir dziļi likumsakarīgi un saprotami, ka šāda siltumnīca ir tapusi tieši Getliņos. Šis precedents kalpo kā virzītājspēks, kā iedvesmotājs, tehnoloģiju “kosmosam” pamazām ienākot arī citu uzņēmumu un ar laiku – arī mūsu ikdienā. Galvenais – jāizveidojas apziņai, ka tas, kas mums rada problēmas – atkritumi, var kļūt par avotu enerģijai, siltumam, bio substrātiem, kas atgriežas mūsu ikdienas apritē. Iemācoties nodrošināt ilgstošu apriti lielākai daļai no mums saražoto izejvielu un preču, varēs no resursus šķērdējošas un patērējošas ekonomikas pāriet un ilgtspējīgu un ekonomisku dzīvošanu.

Pavisam 8900 gurķu stādu

Jaunais siltumnīcu korpuss ir tapis 2992 m² platībā, no kuriem 2900 m² atvēlēti gurķiem. Kopā izstādīti 8900 gurķu stādu vai 3 stādi/m². Būvuzņēmēji bija SIA “Arčers”, kas darbus spēja paveikt sešu mēnešu laikā.

Padomāts arī par iegūstamās produkcijas kvalitāti un atpazīstamību. Garajiem gurķiem 30 cm garumā katram tiks uzlikta uzlīme ar svītrkodu, tā nodrošinot papildu drošību, lai būtu mazākas iespējas rasties domstarpībām ar tirgotājiem un izslēgtu domu

par mānīšanos. Līdz ar jauno siltumnīcu un šī virziena attīstīšanas sākumu jaunu izaicinājumu ir saņēmuši arī gurķu sēklu ražotāji, jo pašreizējās šķirnes selekcionētas, lai augtu ar daļēju papildapgaismojumu, bet ne, lai augtu pilnīgi gaismotos apstākļos.

Lai Latvijā varētu pilnvērtīgi attīstīties ziemas siltumnīcas, gaismošana ir viens no atslēgas elementiem, jo tikai tā ir iespējams nodrošināt ražošanas ciklu 11 mēnešus gadā. Šajā siltumnīcā tas kļūst iespējams. Pirmajā aprītē augi tiek izstādīti augustā, pēc mēneša tie sāk ražot un ražo līdz janvārim. Tad seko otrā aprīte, kas sāk ražot februārī un turpina līdz jūlijam, kas ir vienīgais tukšais mēnesis. Tajā jāpaveic ļoti svarīgi darbi, siltumnīca pilnībā tiek izvākta, viss līdz pēdējai detaļai tiek notīrīts, nomazgāts un dezinficēts. Guntars saka: “Tiek notīrīts gandrīz kā operāciju zālē”.

Apstākļi veicina augšanas spar

Mazliet par mēslošanu un augu aizsardzību. Gurķi tiek audzēti pilnā hidroponikas režīmā. Ne pile no ūdens un barības šķīduma neaiziet zudumā, bet viss liekais tiek savākts, analizēts, papildināts un atkal palaists barošanas sistēmā.

► 9. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

8. lpp.

Getliņu tomātiem un gurķiem audzēšanas procesā no augu aizsardzības līdzekļiem tiek izmantoti tikai derīgie kukaiņi vai entomofāgi un karmenes, bet slimību nav, jo augiem tiek nodrošināti optimāli augšanas apstākļi un ievērota tīrība.

Nav brīnums, ka šādos apstākļos gurķi uzrāda apbrīnojamu augšanas spar. Gurķi ir tikai 34 dienas veci, bet jau redzami pirmie ziedi. Tika prognozēts, ka līdz pirmās ražas gurķim ir palikušas vien nieka divas nedēļas, un jūnija otrajā nedēļā jaunā raža tiks piegādāta patērētājiem. Augšanas temps nūdien ir pavisam iespaidīgs. Tikai 24 stundu laikā katrs gurķa stāds spēj izveidot jaunu vienu lapu, vienu ziedu un pastiepties garumā par 10 cm. Ticiet vai ne, gurķis vienas stundas laikā pastiepties garumā par 4,2 mm. Palēninātajā filmēšanā to noteikti varētu arī ar aci ieraudzīt. Šādos gaismas apstākļos gurķu lapas ir ap trim reizēm lielākas par manas rokas plauksu, arī atstatumi starp lapām ir īsāki, jo augu stumbrs ir drukns un spēcīgs, nav vērojamas kaut mazākās stīdzesšanas pazīmes.

Citas tehnoloģiskās novitātes

Mazliet par citām tehnoloģiskām novitātēm, kas ir iestrādātas jaunajā siltumnīcas korpusā. Viena no tām ir automātiskā gurķu augu nolaišana. Tas ir viens no smagākajiem darbiem, ko reizi nedēļā nākas veikt, šādi audzējot gurķus un tomātus. Padomājiet, kas tā ir par lapu un augļu masu, kura jāpalaiž zemāk. Zemāk tiek palaista noražojusī stublāja daļa. Šajā siltumnīcā gurķu augus reizi nedēļā varēs nolaist, izmantojot attiecīgās tehniskās iekārtas. Ievērojams atvieglinājums cilvēkiem, kas tur strādā.

Foto: Māris Narvils

Vēl būtiska ir rekuperācijas sistēmas izmantošana. Lai arī pati sistēma nebūt nav jauna, tās izmantošana ziemas siltumnīcās nav bieža parādība. Sistēmas būtība ir ārkārtīgi vienkārša. Tā kā ventilācija ir nepieciešama, silto gaisu, izvadot no siltumnīcas, tam siltummaiņā tiek paņemts nost liekais siltums, un vēsais gaiss kopā ar lieko mitrumu tiek izvadīts ārā no siltumnīcas. Rezultātā siltums "paliek" siltumnīcā vai sistēmā. Tālāk ieplūstot svaigam un aukstākam gaisam siltumnīcā, paņemtais siltums tiek atdots atpakaļ. Tā gurķi tiek pie svaiga gaisa, bet necieš no gaisa temperatūras svārstībām, jo tā praktiski nemainās. Vēl būtisks moments, ko gurķi iegūst no rekuperācijas sistēmas, ir tas, ka CO₂ gāzes, kas ir viens no

gurķu barošanās avotiem, koncentrāciju ir iespējams uzturēt augstāku, tā paaugstinot gurķu produktivitāti.

Izveidota arī ēnošanas aizkaru dubulta sistēma, kas ļauj optimāli automatizēt gaismas režīmu siltumnīcā, un pat pie visspilgtākās saules augiem tiek nodrošināti maksimāli labvēlīgi apstākļi.

Augstas energoefektivitātes uzņēmums

Rezumējot var teikt, ka šī siltumnīca ir vesels uzņēmums, kurā nodrošināta augsta energoefektivitāte. Ja var runāt sadzīves elektrotehnikas terminoloģijā, tā noteikti būtu A+ klase. Darbaspēks tādējādi ir atbrīvots no atsevišķu darbu veikšanās, tāpēc, veicot pārējos darbus, ir augstāks darba ražīgums un cilvēkiem draudzīgāki darba apstākļi. Nākotne pieder

LED apgaismojumam.

Jau "Philips" kompānijai pasūtīts pilns LED apgaismojums 5 ha lielām tomātu siltumnīcām Beļģijā, 2,5 ha – Nīderlandē, Krievijā pasūtījuši pat 25 ha, bet interesantākais, ka Krievijas pilsētā Noriļskā, kas atrodas aiz polārā loka, veca maizes kombināta telpas tiks pielāgotas gurķu un tomātu audzēšanai, izmantojot tikai LED apgaismojumu. Progress ir neapstāvējams un cilvēku izdoma arī, bet vēstures lapaspusēs paliks ieraksts, ka, attīstoties LED lampām, pirmā siltumnīca pasaulē, kur papildu apgaismojumam izmantotas tikai LED lampas, bija SIA "Getliņi EKO" gurķu siltumnīca. Kas zina, iespējams, vēl pēc daudziem gadiem šim pulkam pievienosies stādu un dažādu zaļumu audzētāji, un, iespējams, ikviens no mums, kas vēlēties ziemas apstākļos izaudzēt sev uz palodzes veselīgus zaļumus, ar LED lampu palīdzību varēs to izdarīt. ■

"LAUKU LAPU" IESPĒJAMS ARĪ ABONĒT

Ja vēlaties "Lauku Lapa" saņemt mājās vai birojā, izdevumu iespējams abonēt tikai par piegādes cenu gan pasta nodaļās, gan "Latvijas Pasta" interneta mājaslapā: <https://abone.pasts.lv/lv/katalogs/>. Abonēšanas indekss – 1163.

Māris NARVILS,
LLKC Augkopības
nodaļas vecākais
speciālists dārzkopībā
e-pasts: maris.narvils@llkc.lv
tālrunis: 29609943

VIETĒJĀS RĪCĪBAS GRUPAS

“DAUGAVKRASTS” – PAR LABU IDEJU UN AKTĪVU IESAISTĪŠANOS

Laba ideja, aktīva iesaistīšanās, īstenošana kvalitatīvi un laikā, – tas ir ceļš, ko ejam kopā! Tā partnerība “Daugavkrasts” jau otro plānošanas periodu veicina sabiedrības iniciatīvu, kas vērsta uz lauku teritoriju attīstību, palīdzot Ķekavas novada iedzīvotājiem uzlabot labklājību un sekmējot kopienas attīstību.

Šajā plānošanas periodā partnerība līdz šim izsludinājusi LEADER projektu vienu kārtu ar kopējo finansējumu 550 000,00 eiro trīs rīcībās: sīko, mazo un vidējo uzņēmumu izveidošana un attīstība, kurā apstiprināti pieci projekti. Rīcībā partnerības teritorijas publiski pieejamās infrastruktūras un

vides kvalitātes uzlabošana, sabiedrisko objektu attīstība – apstiprināti četri projekti, savukārt rīcībā par sabiedrisko aktivitāšu dažādošanu un veicināšanu, mūžizglītības veicināšanu apstiprināti 12 projekti. Kopā kārtā tika iesniegti 34 projekti, no kuriem apstiprināts 21.

Pirmajā kārtā iesniegto projektu rezultātā paredzēts īstenot daļu Ķekavas parka labiekārtošanas projekta; vairākas biedrības paredz iegādāties tautstēru komplektus un deju apavus. Ar jāšanas sportu saistītās biedrības paredzējušas iegādāties speciālus ratus, traktoru un piekabi. Vienā no projektiem plānots radīt infrastruktūru pārtikas produktu ražošanas ceļam, citā – iegādāties ūdenssporta aprīkojumu,

Ķekavas novadā izveidots skeitparks

STOPIŅI UN SALASPILS VAIRO SKAISTO

Biedrība “Stopiņu Salaspils partnerība” iestājas par visu skaisto, jo “Skaists cilvēks skaistā vidē rada skaistas lietas!” Pierīgas teritorijas arvien biežāk kļūst par jauno ģimeņu mājvietu, tāpēc sakopta daba un sakārtota infrastruktūra, labvēlīga uzņēmējdarbības vide, iedzīvotāju iesaiste un indivīda personīgā izaugsme ir četri galvenie partnerības darbības stūrakmeņi.

Pagājušajā periodā, īstenojot LEADER pieeju, abos novados atbalstīti 59 projekti, saņemot finansējumu 527 000 eiro vērtībā.

No 2009. līdz 2013. gadam, īstenojot vairākus nozīmīgus sabiedriskā labuma projektus, Stopiņu un Salaspils novadā uzlabotas un labiekārtotas skolas, dienas centri un kultūrvēsturiskās vietas, kā arī uzlabotas iedzīvotāju atpūtas iespējas, veicinot brīvā laika pavadīšanu dabā, sporta centros un pašdarbības kolektīvos.

Viena no aktīvākajām projektu īstenošanām ir biedrība “SocIntegra”. Par iegūto 50 000 eiro finansējumu tā īstenojusi trīs projektus, kā rezultātā Ulbrokā un Upeslejās izveidots bērnu

PARTNERĪBA “DAUGAVKRASTS”

- Teritorija: Ķekavas novads – Daugmales pagasts, Baložu pilsēta un Ķekavas pagasts.
- Dibināta: 2008.
- Biedru skaits: 17.
- Administratīvā vadītāja: Daiga Krūmiņa, tālr. 25418113, e-pasts: vrgdaugavkrasts@inbox.lv.
- Adrese: Gaismas iela 19/9, 14. kabinets, Ķekava, Ķekavas novads, LV-2123.
- Mājaslapa: www.daugavkrasts.lv un sociālie tīkli facebook.com.
- Apmeklētājus pieņem, iepriekš saskaņojot tikšanās laiku.

vēl kādā – būvēt zirgu stalli.

No apstiprinātajiem projektiem īstēnoti divi, viens no tiem ir Ķekavas novada pašvaldības sporta aģentūras projekts “Skeitparks konstrukciju elementu iegāde un uzstādīšana” (piešķirtais publiskais finansējums 45 000 eiro), kas veicinās bērnu, jauniešu un pieaugušo piesaisti sportiskajām aktivitātēm, kā arī veselīga dzīvesveida popularizēšanu.

“Daugavkrasts” iesaistās arī dažādās citās aktivitātēs, piemēram, pērn sadarbībā ar biedrībām “Cidonya” un Iecavas sieviešu klubu “Liepas” īstenoja projektu “Latviskās dzīvesziņas radošās darbnīcas “Vakarēšana kaimiņos””.

Partnerība “Daugavkrasts” 2017. gadā plāno izsludināt LEADER programmas projektu pieteikumu konkursa otro kārtu, tāpēc esiet vērīgi un nenokavējiet savu iespēju!

Daiga Krūmiņa, partnerības “Daugavkrasts” administratīvā vadītāja

Daugavas muzejā sakārtoti unikālie zvejas rīki

spēļu laukums un brīvi pieejami treniņi sportošanai svaigā gaisā.

► 11. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

“SERNIKON” – ATBALSTS UZŅĒMĒJIEM UN IEDZĪVOTĀJIEM

Lai arī Rīgas tuvums nenoliedzami ietekmē vietējās rīcības grupas teritorijas izaugsmi un attīstības virzienu, tomēr varam lepoties gan ar vietējiem uzņēmumiem, gan ar aktīvām vietējo iedzīvotāju grupām.

Plānošanas periodā no 2009. līdz 2013. gadam biedrības darbības teritoriju veidoja tikai Carnikavas novads, bet šajā plānošanas periodā, ņemot vērā jaunus nosacījumus, teritorijai pievienots Saulkrastu novads, tādējādi palielinot pieejamā finansējuma apjomu, – ja iepriekšējā periodā par kopējo summu 503 465,83 eiro tika atbalstīti 38 projekti, tad jau šobrīd pēc noslēgtajām projektu kārtām kopā iesniegti 23 projekti, no kuriem atbalstīti ir 7, bet pārējie atrodas vērtēšanā. Ja pagājušajā periodā, vērtējot pēc iesniegtajiem projektiem, aktīvākas bija iedzīvotāju biedrības, tad šobrīd aktīvāki ir tieši uzņēmēji.

Kopumā līdz 2018. gada beigām tiks izsludināts 824 878,61 eiro liels finansējums, no kura – 305 678,63 eiro ELFLA fonda rīcībām un 519 199,98 eiro EJZF fonda rīcībām.

Pirmais no atbalstītajiem projektiem tika īstenots SIA “Strand” iesniegtais – “Apartmentu viesnīcas izveidošana Saulkrastu vēsturiskās viesnīcas “Strand” ēkā”. Projekta mērķis bija jauna tūrisma uzņēmuma attīstība Saulkrastos, saglabājot un ilgtspējīgi attīstot vietējās nozīmes kultūras pieminekli. Tika iegādāts aprīkojums, lai vēsturiskajā ēkā izveidotu apartamentu viesnīcu.

Projekta iesniedzēja saka, ka projekta īstenošana

Saulkrastu vēsturiskās viesnīcas “Strand” ēkā izveidota apartamentu viesnīca

BIEDRĪBA “SERNIKON”

- Teritorija: Carnikavas un Saulkrastu novadi.
- Dibināta: 2009.
- Biedru skaits: 32.
- Administratīvā vadītāja: Zane Seržante, tālr. 26121424, e-pasts: zane.serzante@camikava.lv.
- Adrese: Atpūtas iela 1 (2. stāvs), Carnikava, Carnikavas novads, LV-2163.
- Mājaslapa: www.sernikon.lv, sociālie tīkli: www.facebook.com/biedribasernikon.
- Darba laiks: no pirmdienas līdz ceturtdienai plkst. 9–16, piektdienās no 9–14 (tikšanās laiku vēlams iepriekš saskaņot).

rināja uzņēmējdarbības uzsākšanu par vismaz trīs gadiem. Kā pozitīvo no visa projekta īstenošanas procesa iesniedzēja min sadarbību ar Lauku atbalsta dienestu un vietējo rīcības grupu, bet kā negatīvo – kopējo valsts politiku attiecībā uz uzņēmējdarbībai svarīgu jautājumu sakārtošanu un pieņemto lēmumu ilgtspēju.

Šobrīd biedrībai ir atvērta nepātrauktās pieteikšanās kārtā zivsaimniecības uzņēmumiem. Pieejamais kopējais publiskais finansējums no EJZF ir 125 000 eiro. Rīcības ietvaros tiek atbalstīti VRG teritorijā strādājošie zivsaimniecības uzņēmumi, sniedzot atbalstu esošās saimnieciskās darbības uzlabošanai un darbības dažādošanai sezonālā ietekmes mazināšanai. **■**

Zane Seržante, publisko un privāto partnerattiecību biedrības „Sernikon” valdes priekšsēdētāja/administratīvā vadītāja

◀ 10. lpp.

Lai palielinātu īpašo objektu klāstu neredzīgiem cilvēkiem, “SocIntegra” iegādājās 3D printeri un citas iekārtas, kuras tiek izmantotas, lai izveidotu trīsdimensiju taustes priekšmetus no plastmasas.

Ar Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda atbalstu 18,5 tūkstošu eiro vērtībā Daugavas muzejā, kas atrodas Doles salas centrā, labiekārtota teritorija, kā arī sakārtoti unikālie zvejas rīki – lašu un nēģu tači, kas ir vieni no vērtīgākajiem muzeja krājumā. “Stopiņu Salaspils partnerība” un Salaspils novada dome ir gandarīti un lepi par veiksmīgi realizēto projektu, jo zvejniecība Doles salā netiek aizmirsta, – tie

nav tikai zvejas rīki, tās ir arī veco Doles zvejnieku atmiņas, kuras jāsaglabā, lai varētu rādīt nākamajām paaudzēm.

Aktuālajā 2014.–2020. gada plānošanas periodā līdz šim finansiālais atbalsts 225 000 eiro apmērā piešķirts astoņiem projektiem, no kuriem šobrīd īstenoti divi.

SIA “CLBK” 35 000 eiro publisko finansējumu nolēmusi ieguldīt ražošanas iekārtu iegādei, lai nodrošinātu augstvērtīgu produktu – siltumizolētu gaisa vadu ražošanu, kas ilgtermiņā ļaus uzņēmumam palielināt konkurētspēju un radīt līdz pat 10 jaunām darba vietām.

Jūnijā rezultātus gaida 19 projektu pieteicēji, kas iesniedza projektu iesniegumus izsludinātā konkursa

BIEDRĪBA “STOPIŅU SALASPILS PARTNERĪBA”

- Dibināta: 2009.
- Biedru skaits: 25, no tiem 19 juridiskas un 6 fiziskas personas.
- Adrese: Līvzemes iela 8, Salaspils, tālr. 29361190, ELFLA administratīvā vadītāja Agnese Bērziņa, e-pasts: agnese.berzina@salaspils.lv.
- Mājaslapa: <http://www.stopini-salaspils.lv>; <https://www.facebook.com/stopini.salaspils.lv>.
- Apmeklētājus pieņem: pirmdienās no plkst. 14 līdz 18; ceturtdienās no 9 līdz 13.

2. kārtā, pretendējot uz finansējumu gandrīz 260 000 eiro apmērā. **■**

Rasa Feldmane, “Stopiņu Salaspils partnerības” sabiedrisko attiecību speciāliste

MEŽSAIMNIECĪBA

Līdz ar silto laiku un dabas atmodu mežā aktivizējušies arī kukaiņi. Mežā sastopamas apmēram 19 000 kukaiņu sugas, no kurām mežam kaitīgo kukaiņu (kaitēkļu) sugu skaits ir ap 400. Kādiem kaitīgiem kukaiņiem būtu pirmkārt jāpievērš uzmanība?

Izcirtumos stādījumus bojā priežu lielais smecernieks

Vasaras sākumā īpaša vērība jāpievērš izcirtumos jaunajiem stādījumiem. Priežu lielais smecernieks (*Hyllobius abietis*) apgrauž

egļu, priežu, reizēm arī bērzu stumbriņus, mizu un izēd pumpurus. Smecernieks visintensīvāk kaitē pirmos divus gadus. Svaigā izcirtumā atstātie celmi ar saknēm, zari un galotnes pievilina kaitēkļus. Mežkopji svaigā izcirtumā neiesaka stādīt ar insektocīdiem neapstrādātus stādus, labāk rudenī sagatavot augsni un stādīt nākamajā gadā. Kādreiz populārs paņēmieni bija ķeramgrāvīšu ierīkošana, norobežojot svaigus izcirtumus no jaunaudzēm. Pēdējā laikā stādauzdzētāvās ir pieejami arī stādi, kas apstrādāti ar ekovasku, kas spēj aizsargāt jaunos kociņus vienu līdz divas veģetācijas sezonas, pēc tam, kokam augot un stumbram plešoties resnumā, vasks sāk plaisāt.

Pieaugušas egles bojā egļu astoņzobu mizgrauzis

Egļu astoņzobu mizgrauzis (*Ips typographus*) ir visbīstamākais egļu kaitēklis Latvijas mežos. Lai gan mizgraužu populācija pēdējos gados atrodas zemā līmenī, tie savairojas lokāli un nodara kaitējumu lieliem kokiem. Visvairāk

VASARĀ MEŽĀ JĀPIEVĒRŠ UZMANĪBA MEŽA KAITĒKĻIEM

apdraudētas ir vēja un ilgstoša sausuma novājinātas vidēja vecuma un vecākas egļu audzes. Bojājumu rezultātā egļu audze iet bojā vai izretinās.

Egļu astoņzobu mizgrauzis ir tipisks stumbru kaitēklis, neliela (4–5,5 mm) tumši brūna, spīdīga, ar matiņiem klāta vaboliņe. Tā izlido maija vidū, invadē stumbru, izgraužot ieskrejas, kuras var pamanīt pēc koksnēs miltiem un sveķiem uz stumbra. Gadā attīstās 1–2 paaudzes. Vaboles ziemo zemsedzē.

Vasaras sākumā īpaša vērība jāpievērš izcirtumos jaunajiem stādījumiem

Mizgrauža bojājumu ierobežošanā svarīgi veikt pareizas saimnieciskās metodes. Līdz maijam no audzēm vajadzēja izvākt nesen invadētās egles un sekot līdzi kaitēkļa bojājumiem. Ja invāzija turpinās, vasaras periodā bojātie koki no meža jāizvāc mēneša laikā vai arī jāmizo, mizas sadedzinot vai aprokot dziļāk par pusmetru. Kaitējumu ierobežo, audzējot noturīgas audzes, neatsedzot mežmalas valdošo vēju pusē, laikus cērtot sanitārās cirtes un masveida savairošanās gadījumos – lietojot feromona slazdus.

Priežu skuju bojā priežu rūsganā zāglapsene un tīklapsene

Pēdējos gados priežu mežos pieaug priežu rūsganās zāglapsenes (*Neodiprion sertifer*) postījumi. Zāglapsene diezgan plaši izplatīta Kurzemē, Pierīgā un citur lokāli. Zāglapsenes atskūjo priežu jaunaudzes, sākot no 6 līdz 50 gadu vecām priežu audzēm. Kāpuri dzīvo kolonijās un grauž tikai vecās, iepriekšējo gadu skuju un jaunās parasti neaiztiek. Pieaugušie kāpuri jūlija vidū iekūņojas turpat pie dzinumiem.

Cietušās audzes bojā neiet, toties ir pieauguma zudumi, izretinās koku vainagi. Zāglapsēnu iznīcināšanā visnozīmīgākie ir kukaiņēdāji putni – zilītes, melnais mušķērājs, melnais strazds, tāpēc kaitēkļu apdraudētajās platībās tiem der izvietot būrītus.

Daugavpils pilsētas mežos aptuveni 200 ha platībā jau vairākus gadus novēroti priežu audžu tīklapsenes (*Acantholyda posticalis*) skujugrauzēju bojājumi. Kāpuri šķīļas, sākot ar jūniju, un tūlīt veido pirmos tīklojumus. Skujas grauž dažāda vecuma priežu audzēs neregulāri. Liela daļa skuju atlieku nobirst zemē vai paliek tīklojumā kopā ar ekskrementiem. Kāpuri noēd gan vecās, gan jaunās skuju. Jūlija otrajā pusē tie nokrīt zemē un ierokas 15–40 cm dziļi augsnē. Kaitēklis var savairoties gadu desmitus un izraisīt pat audžu bojāeju. Speciālisti iesaka bojājumu riskam pakļautajās mežaudzēs izvietot putnu būrus, kā arī laikus izvākt nesen kaltušos un invadētos, novājinātos kokus.

Meža kaitēkļu pārmērīga savairošanās var pazemināt koksnēs un sēklu kvalitāti, audžu priekšlaicīgu izretināšanos vai pat bojāeju. Tomēr jāatceras, ka paši cilvēki arī ar neapdomīgu darbību var veicināt kaitēkļu savairošanos. Tādēļ, veicot kādas darbības mežā, būtu jāpadomā arī par šiem aspektiem. Neskaidrību gadījumā vēlams vērsties pie meža speciālistiem (www.mkpc.llkc.lv).

Sarmīte GRUNDŠTEINE,
MKPC direktora vietniece
informācijas un apmācību jomā
e-pasts: sarmite.grundsteine@mkpc.llkc.lv
tāl. 63050477

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

BRISELES GAITEŅOS

EK PAGARINA PIETEIKŠANĀS TERMIŅU TIEŠMAKSĀJUMIEM

Lauksaimnieki vairākās ES dalībvalstīs nav paspējuši laikus iesniegt pieteikumus tiešajiem maksājumiem, tādēļ Eiropas Komisija atļāvusi dalībvalstīm pagarināt pieteikumu pieņemšanas termiņu līdz 15. jūnijam.

EK ziņo, ka valstīm, kas vēlas pagarināt termiņu ES atbalsta pieteikumu pieņemšanai, būs atļauts to darīt.

SVIESTA CENAI – REKORDI

Industriālo piena produktu cenas maijā ir turpinājušas pieaugt, cenu rekordi fiksēti sviestam, ziņo Vācijas lauksaimniecības ziņu portāls agrarheute.de.

Sviesta cenas Eiropas biržās pārsniegušas līdzšinējos cenu rekordus, kas fiksēti 2007. Un 2013. gadā, maija beigās, sasniedzot 485 eiro par 100 kg. Portāls atgādina, ka 2016. gada ES sviesta cena bija vidēji 322 eiro par 100 kg, kopš gada sākumā cenas kāpums bijis par 43%. Portāls atzīmē, ka sviesta cenas kāpums kopš gada sākumā par vairāk nekā 20% vērojams arī mazumtirdzniecībā. Maijā no jauna sākušas pieaugt cenas arī vājpiena un pilnpiena pulverim.

Piena produktu cenas izaugsme vairākiem piena pārstrādes uzņēmumiem ļāvusi paaugstināt iepirkuma cenas. Vācijas lielākais kooperatīvais piena pārstrādes uzņēmums "DMK" paziņojis par iepirkuma cenas palielināšanu no 33 centiem par kg maijā uz 34 centiem jūnijā. ■

Termiņu tagad var pagarināt par vienu mēnesi – no 15. maija līdz 15. jūnijam. Šāds lēmums pieņemts, ņemot vērā vairāku ES valstu pieprasījumu, kas ziņo par to administratīvo sistēmu nespēju tikt galā ar pieteikumu apstrādi. Latvija nav starp tām valstīm, kas prasījušas pagarinājumu. Kā ziņo Lauku atbalsta dienests (LAD), līdz 22. maijam Elektroniskajā pieteikša-

nās sistēmā saņemti 57 849 iesniegumi platību maksājumiem bez kavējuma sankcijām. LAD ir gandarīts par lauksaimnieku aktivitāti un pozitīvo attieksmi, iesniedzot pieteikumus elektroniski. LAD atgādina, ka platību maksājumiem vēl var pieteikties līdz 15. jūnijam (ieskaitot), bet šajā gadījumā atbalstu samazina 1% apmērā par katru nokavēto darbadienu. ■

ATBALSTS ES AUGLU UN DĀRZEŅU RAŽOTĀJU ORGANIZĀCIJĀM

Līdz ar jaunu tiesību aktu stāšanās spēkā 2017. gada 1. jūnijā, Eiropas augļu un dārzeņu ražotāju organizācijām būs iespējas iegūt lielāku finansiālo atbalstu krīzes situācijās, kā arī samazināts administratīvais slogs to darbībai.

Eiropas Komisija norāda, ka atjauninātie un vienkāršotie tiesību akti padarīs vieglāku ražotāju organizāciju darbu, un tās kļūs pievilcīgākas saimniekiem, kuri tām vēl nav pievienojušies. EK norāda, ka ES 3,4 miljoni uzņēmumu, kas ir aptuveni viena ceturtdaļa no visām lauku saimniecībām, katru gadu saražo augļus un dārzeņus 47 miljardu eiro apmērā. Pēc jaunākajiem datiem, aptuveni 1500 ražotāju saražo 50% no visas ES augļu un dārzeņu ražas. EK atgādina, lai mazinātu Krievijas embargo ietekmi, tā augļu un dārzeņu sektoram piešķir 442 milj. eiro. EK nolēmusi, ka ražotāju organizāciju stiprināšanai krīzes situācijās tām ik gadu būs pieejami aptuveni 700 miljoni eiro. Jaunajos tiesību aktos no-

teikts, ka gadījumos, kad ražotāji cieš no neparedzētiem notikumiem tirgū un prece no tiem ir jāizņem, atpirkšanas cena bezmaksas izplatīšanai būs 40% līdzšinējo 30% vietā no vidējās ES tirgus cenas pēdējo piecu gadu laikā un 30% līdzšinējo 20% vietā, ja izņemšanas paredzēta citiem mērķiem (kompostam, dzīvnieku barībai, destilācijai utt.).

Jaunie noteikumi paredz arī vieglāku piekļuvi investīcijām tiem augļu un dārzeņu ražotājiem, kuri ir ražotāju organizāciju biedri. Noteikumos arī precizēts apjoms, kādu ražotājs – ražotāju organizācijas biedrs – drīkst pārdot pa tiešo pircējam. Tie ir 25% no ražas. Līdz šim katrā ES valstī šo sliekšni noteica individuāli. Noteikumi atvieglo arī ražotāju organizāciju pārrobežu apvienošanās iespējas. EK norāda, ka tā tiks stiprināts saimniecību tirgus spēks, uzlabota ražošanas plānošana, ieguldījumi jauninājumos un pārvarētas krīzes situācijas. ■

Informāciju sagatavoja **Iveta Tomsons**,
LLKC Apgāda vadītāja

2. lpp.

3. Tūrisma aktivitāšu veicināšanai – tiem lauksaimniekiem vai saimnieciskās darbības veicējiem, kas tūrisma piesaistes objektā veic mērķtiecīgu darbību tūristu interešu un vajadzību apmierināšanai un gūst ieņēmumus no tūrisma pakalpojumu sniegšanas. Ieguldījumi var būt paredzēti esošo mītņu pārbūvei, atjaunošanai, aprīkošanai, ēdināšanas bloku būvniecībai esošajām mītnēm, vai atjaunošanai, pārbūvei un aprīkojuma iegādei ēdināšanas blokiem, jaunu – mazāku būvniecībai, ierīkošanai, aprīkošanai esošā kempinga vai tūrisma objektu

teritorijā, tūrisma pakalpojumu dažādošanai u. c.

Visā plānošanas periodā attiecināmās izmaksas nepārsniedz 200 000 eiro. Atbalsta intensitāte ir 25%, 35% un 40%.

Detalizēta informācija par pasākumu ir Ministru kabineta noteikumos Nr. 320 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā "Atbalsts ieguldījumiem ar lauksaimniecību nesaistītu darbību radīšanā un attīstīšanā" atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā".

Papildus informācija par pasākumu pieejama Lauku atbalsta dienesta

mājaslapā <http://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/projekti-un-investicijas/atbalsta-pasakumi/6-4-atbalsts-ieguldijumiem-ar-lauksaimniecibu-nesaistitu-darbibu-radisana-un-attistisana-276>.

Jūsu atbilstību pasākumam varat noteikt arī, izmantojot LLKC izstrādāto ES atbalsta pieejamības noteikšanas programmu, kas pieejama <http://esatbalsti.llkc.lv/> vai sazinoties ar jums tuvākā LLKC biroja ekonomikas konsultantiem.

Papildu jautājumus iespējams uzdot forumā <http://forums.llkc.lv/>. ■

Informāciju sagatavoja
LLKC Ekonomikas nodaļa

UZŅĒMĒJDARBĪBA

CŪKU PŪPU RENEŠANSE

ARIA "Zekants" īpašnieci Kristīni Ozoliņu tiekamies agrā darbdienas rītā. Uzņēmums aktīvi gatavojas kārtējās ekskursantu grupas uzņemšanai. Šoreiz vizīti pieteikusi lauku partnerība "Lielupe", kura atveda interesentu grupu no Latgales.

Saruna notika paralēli sagatavošanās darbiem – mērcējot un dalot pupas, klājot degustāciju un prezentāciju galdu.

Strauja attīstība gada laikā

Pirmā iepazīšanās ar uzņēmuma īpašnieci notika 2016. gada aprīlī, kad vēl mājražotāja statusā Kristīne plānoja piedalīties LEADER projektu kārtā. Tika atnests degustācijai tobrīd mazpopulārais produkts, ko sākotnēji nosauca par “Pupu čipšiem”. Nākamais “Pupuču” uzņēmums jau bija daudz plašāki auditorijai Elejas vidusskolā LLKC Jelgavas nodaļas rīkotā skolu pasākuma ietvaros. No pirmās degustācijas līdz sarunai pagājis tieši gads, un šī gada laikā uzņēmums ir piedzīvojis krasu attīstību.

SIA "Zekants" ražotie "Pupuči" ir inovācija Latvijas pārtikas tirgū. Uzņēmums ražo kraukšķīgas cūku pupas ar dažādu garšu niansēm. Šobrīd pieejamas ir četras garšu variācijas: cūku pupas bez sāls, ar sāli, ar ķiploku un ķiploku–oregano. Šobrīd notiek darbs un tehnoloģisko procesu izpēte, lai tuvākajā laikā tirgū varētu piedāvāt kraukšķus ar tomātu garšu, kā arī saldo produkcijas variāciju.

► 15. lpp.

Dārza pupas ‘Čornij Russkij’

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@lkc.lv, laukutikls@lkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Māsu uzņēmējas (no kreisās) – Zanda Ozola un Kristīne Ozoliņa pie “Pupuču” prezentācijas galda

◀ 14. lpp.

Cūku pupas ir apveltītas ar daudzām labajām īpašībām, kā viena no svarīgākajām – to augstā uzturvērtība.

Ideja radās pēc ceļojuma

Ideja par produktu radās pēc ceļojuma Peru. Kristīnes māsa Zanda Ozola, kura ir arī uzņēmuma līdzīpašniece un finansiste, no ceļojuma pārveda kraukšķīgas pupas, un tajā brīdī bija sajūta, ka šis ir produkts, kas atradīs savu vietu Latvijas tirgū.

Šāda veida produkcija ir populāra Spānijā un Amerikā, taču ļoti būtiski atšķiras tehnoloģija, kā pupas tiek apstrādātas. Tās tiek fritētas palmu eļļā un bagātinātas ar lielu daudzumu sāls, kas jaunajai uzņēmējai nešķita pieņemami,

kā arī nav draudzīgi patērētājam. Tāpēc tika izmēģinājumu ceļā meklēta tehnoloģija, kā panākt pupu kraukšķīgumu daudz efektīvākā veidā. No Peru parauga pagaršošanas līdz pirmajai kraukšķīgajai pupai aizritēja mēnesis, un pagājušā gada 8. februārī tika iegūta pirmā veiksmīgā partija. Līdz patērētājam vēl bija tāls ceļš ejams, jo partija graudzējās nevienmērīgi, daudz tika izmests, daudz eksperimentēts, piedzīvoti zaudējumi, tai skaitā nolauzts zobs, līdz “Pupuči” ieguva tekstūru un garšu, ko jebkurš interesents var izmēģināt vairākās tirdzniecības vietās visā Latvijā – “Pārtikas amatnieku sētā” Jēlgavā, kā arī citos vietējo ražotāju veikaliņos visā Latvijā. Drīzumā “Pupuči” ienāks arī lielo veikalu tīklos – “Sky”,

“Rimi klēts” un “Stockmann”, šobrīd ir iesniegta visa nepieciešamā dokumentācija sadarbības uzsākšanai.

Simtprocentīgs roku darbs

Lai no parastās pupas izgatavotu pupu kraukšķi, nepieciešams vismaz divu dienu apstrādes process. Visa ražošana ir simtprocentīgs roku darbs. Sākotnēji pupas tiek šķirotas pa šķirnēm, mērcētas, mizotas, sadalītas, graudzētas, sajauktas ar garšvielām un visbeidzot – safasētas.

▶ 16. lpp.

Pupu mizošana

Pupu dališana

Mērcētas pupas pirms sadalīšanas

“Pupuču” dāvanu komplekts

“Pupuči” saņēmūši Jelgavas novada balvu “Ideju spogulis 2016”

◀ 14. lpp.

Lai saražotu 700 gramu produkcijas, nepieciešams viens kilograms sauso pupu. Mēneša laikā uzņēmums spēj saražot vidēji 50 līdz 80 kg produkcijas. Uzņēmēja ar lielu nožēlu atzīst, ka Latvijas lauksaimnieki nespēj nodrošināt viņai nepieciešamo izejmateriāla daudzumu. Turklāt izejmateriāla cena ir augsta – 3,50 eiro kilogramā, kas būtiski sadārdzina arī preces cenu. Esošā tehnoloģija nav atbilstoša smalku pupu apstrādei, līdz ar to pagaidām tiek iepirkta tikai dārza cūku pupas, kas ir lielākas un kvalitatīvākas. Iecienītākās ir tumšās pupas, jo tās atšķiras ar savu struktūru un garšas īpašībām. Tehnoloģijas tiek pielāgotas katrai šķirnei atsevišķi, un par iecienītāko tika atzīta dārza cūku pupu šķirne ‘Čornij Ruskij’, kas ir salīdzinoši reti sastopama šķirne. Lai uzņēmuma ražotne neapstātos, šobrīd tiek gaidīta jau mizotu cūku pupu partija no Spānijas. Izejmateriālu trūkums nav vienīgā problēma, ar ko saskaras jaunais uzņēmums.

Nepieciešama lielāka ražošanas jauda

Pieaugot pieprasījumam, jānodrošina lielāka ražošanas jauda. Uzņēmums ir saņēmis LEADER līdzfinansējumu ražotnes iekārtošanai un jaunas ražošanas līnijas iegādei. Diseldorfas ražošanas iekārtu izstādē

tika atrasti sadarbības partneri, kas nodrošinās grauzdējamās iekārtas iegādes iespēju. Līdz šim mazu apjomu saražošanai tiek pielāgotas iekārtas, kuru sākotnējā funkcija nav saistīta ar šāda veida produkcijas apstrādi.

Kristīne atzīst, ka nepieciešami sākotnējie lielie ieguldījumi, kurus iespējams veikt ar investora palīdzību. Tāpat liela loma ir izpētes procesam, uzturētības noteikšanai, pašai pirmapstrādes tehnoloģijai, kā arī iepakojumam. Šobrīd jau ir mainīta produkta etiķete, kas ir vairāk pamanāma starp citiem produktiem. Pasreizējais ražošanas apjoms ir pārāk mazs, lai etiķete tiktu iespiesta uz paša iepakojuma, tāpēc sarežģītajam ražošanas procesam pievienojas arī papildu roku darba ieguldījums – etiķešu līmēšana. Sadarbībā ar Latvijas Lauksaimniecības universitātes ekspertiem ir izstrādāts jaunais trīsslāņu iepakojums, kas palīdzēs ilgāk uzturēt produkciju svaigu, nezaudējot tās garšas un struktūras kvalitāti.

Nozīmīga sadarbība ar pašvaldību un konsultantiem

Uzņēmēja norāda, ka lielu lomu uzņēmuma attīstībā ieņem sadarbība ar dažādām iestādēm. Īpašu atbalstu Kristīne sajūtusi no Jelgavas novada pašvaldības, kas palīdzēja ar telpu sameklēšanu, jo viens no grūtākajiem soļiem uzņēmuma attīstībā ir pāreja no mājražotāja uz

ražojoša uzņēmēja statusu. Šobrīd ir iesniegts jau nākamais LEADER projekta pieteikums kā kopprojekts ar Jelgavas novada pašvaldību.

Uzņēmējdarbības uzsākšanai Kristīne ir saņēmusi vērtīgas konsultācijas no LLKC Jelgavas nodaļas uzņēmējdarbības konsultantes Videgas Vītolas, jo sākuma posmā ir būtiski apzināties, ka ir kāds, kas tev palīdzēs, neatteiks padomu un ievirzīs pareizajās slīdēs.

Latvijas Lauksaimniecības universitātes eksperti daudz palīdzējuši tehnoloģiskajos pētījumos, kā arī devuši iedvesmu jaunu ideju un jaunu garšu meklējumiem.

Uzņēmums ir saņēmis apstiprinājumu divu subsidētu darba vietu radīšanai, kā arī uzņemts Jelgavas biznesa inkubatorā. Gūtā pieredze un iespējas, ko sniedz inkubators, palīdzēs vairākos tehniskos darbos, kas vairāk saistīti ar mārketinga pasākumiem un lietvedības sakārtošanu.

Uzņēmēja šo sauc par “Sajūtu projektu”, jo viss ražošanas process ir balstīts uz sajūtām, – sākot no pareizās konsistences un garšas meklējumiem, beidzot ar mērķauditorijas atrašanu un tehnikas iegādi. Un tā, pēc viņas domām, ir uzņēmuma panākumu atslēga, kas tiek papildināta ar lielo ģimenes atbalstu un līdziesaistīšanos visos uzņēmējdarbības procesos. ■

Margarita LĀŽE,
LLKC Jelgavas nodaļas
lauku attīstības konsultante
e-pasts:
margarita.laze@llkc.lv
tālrs. 63050555

Lauku Lapa

Izdots SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Apgādā

Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018
Tālrunis: 63050220

Apgāda vadītāja Iveta Tomsone
“Lauku Lapa” redaktore Dace Millere

Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespiests “UnitedPress Tipogrāfija”

“Lauku Lapa” var abonēt Latvijas Pastā, abonēšanas indekss 1163.
Cītējot un/vai pārpublicējot izdevuma “Lauku Lapa” rakstus, atsaucē obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.